

50 Vogels

Een interview met kunstenaar Roy Scholten

Aafke Yntema

26 (van de 50) vogels | Aafke Yntema

‘Wat ik zoek is toch het karakter van het vogeltje, ik wil dat in een gestileerde vorm zien te vangen. Soms is dat een houding, die spreekwoordelijk moet een beetje rechtop zitten en hardop zitten kwetteren, met een beetje dat trillende van die vleugels. Een aantal vogeltjes moet echt zijn snavel open hebben, want ze zijn luid.’

Aan het woord is Roy Scholten, professioneel kunstenaar en onlangs lid geworden van de Vogelwerkgroep. Een mooie aanleiding voor een interview in De Korhaan. Het is u waarschijnlijk niet ontgaan, we zijn gestart met een nieuwe serie: interviews met leden. Verschillende soorten leden. In het winternummer interviewden we de nieuwe secretaris, Ruud Willemsen. In het voorjaarsnummer stond een kennismakingsinterview met de toen nog beoogd voorzitter, Andreas Grunwald.

Nu is dus de beurt aan een nieuw lid, Roy Scholten. Hij gaf zichzelf in 2018 de opdracht om vijftig vogels te ontwerpen en te drukken met legostenen als afdrukmateriaal. Begin 2024 rolde de

laatste vogel van de pers. Ik zoek de kunstenaar op in wat hij noemt ‘zijn natuurlijke habitat’: het Grafisch Atelier in Hilversum. Te midden van prachtige oude drukpersen, rekken met verrollers en bakken vol legosteentjes beantwoordt hij mijn vragen.

Toffe Steenarend

Roy Scholten is al heel lang geïnteresseerd in vogels. ‘Vogels hebben me van kinds af aan gefascineerd. Ik heb ze getekend sinds ik een potlood kon vasthouden. Mijn eerste Petersons vogelgids had ik al op mijn twaalfde. Wat die fascinatie precies is? Ik ben er wel jaloers op dat vogels kunnen vliegen. Soms zie je een duif wegvliegen en een paar seconden later is hij al waar jij een stuk voor zou moeten fietsen. Ik ben benieuwd naar het wisselende perspectief dat vogels hebben. En ze zijn vaak grappig om te zien, dat gehup van mussen in achtertuinen, hun gedrag is leuk.’

Een echt favoriete vogelsoort heeft hij niet. ‘Als jongetje vond ik roofvogels heel stoer. Ik tekende toen uit een vogelboek keer op keer een heel toffe Steenarend na. En ik herinner me de Boerenzwaluwen die bij mijn opa door het gebroken ruitje van de

stal naar binnen kwamen. Die zijn toch wel een beetje favoriet gebleven.’

Nieuwe gebieden verkennen

Roy woont aan de rand van Hilversum. ‘Ik trek mijn wandelschoenen aan en ben zo op de Zuiderheide. Daar heb ik een paar vaste rondjes en dan kijk ik wat ik tegenkom. Als je het vaak genoeg doet en als je op het juiste tijdstip gaat dan is de kans groter om iets te zien. Als je jezelf een beetje oefent in kijken en luisteren, dan zie je ook meer.’

Waarom is hij lid geworden van de VWG? ‘Om te beginnen gewoon support, de VWG doet goede dingen. Ten tweede wil ik ook andere gebieden in de omgeving gaan verkennen. Ik weet wel ongeveer wat er zit, maar tijdens excursies zijn de kansen om ze echt te zien toch groter. Excursies zijn ook een middel om mensen te leren kennen en om zo te bedenken wat mijn bijdrage aan de vereniging zou kunnen zijn. Maar helaas zitten de excursies steeds al vol... Mijn debuut bij de vereniging was de lezing “Kleuren en patronen bij vogels” van vorig jaar november, voor mij als kunstenaar natuurlijk heel interessant.’

Roy Scholten aan het werk | Aafke Yntema

Viering van de rijkdom van de natuur

Over een mogelijke boodschap in zijn werk zegt Roy het volgende: 'Aan de ene kant zijn vogels heel dichtbij, je ziet ze altijd in je achtertuin, of je hoeft niet eens een tuin te hebben en je ziet al vogels, tegelijkertijd zijn ze heel anders dan wij. Dat is dus ook een heel mooie herinnering aan of een constante confrontatie met hoe rijk de natuur is of kan zijn, of in sommige gevallen was. Die rijkdom wil ik laten

zien. Tegelijkertijd weten we ook dat veel soorten achteruitgaan. Ik wil ze nog één keer goed bekijken en aan de mensen laten zien hoe bijzonder ze zijn.'

LEGO Letterpress

Al sinds 2013 werkt Roy Scholten samen met Martijn van der Blom met lego. 'Dat drukken met lego hebben we hier in Hilversum min of meer uitgevonden en in die tien jaar zijn we een eind verder gekomen. Aanvankelijk gebruikten we de

lego om basisschoolkinderen snel leuke resultaten te laten bereiken. Zelf maakten we een eerste serie dinoprenten, we zagen toen al vrij snel dat deze methode heel rijk beeld kan opleveren en zijn erin gedoken om het potentieel aan vormen te onderzoeken.'

Vorig jaar hebben ze er een (tweetalig) boek over gepubliceerd: *Print and Play, the Art of LEGO Letterpress*. 'We maken stempels met lego, met de gladde bovenkant van originele legostenen. Dat is het principe. Sinds ik er als kind mee speelde is er flink wat bijgekomen. Dat houden we nog steeds in de gaten. Zo werden de lange staart van de Ekster en de Staartmees pas mogelijk toen een driehoekig element beschikbaar kwam.'

Essentie van een vogel

Hoe probeert hij de essentie van een vogel te vangen? 'Het is een oefening in stileren. De legosteentjes hebben niet alle vormen, dus er is een gereduceerd palet aan vormen dat ik tot mijn beschikking heb. Dat is de uitdaging en dat levert ook van alles op natuurlijk. Ik zoek het typerende van vogels in hun houding, de patronen en de

IJsvogel productie | Aafke Yntema

IJsvogel ingelijst | Aafke Yntema

Vink met aantekeningen | Aafke Yntema

Voor meer informatie over het project "50 Vogels" zie: www.royscholten.nl

kleurstellingen in hun verenkleed en ik probeer iets met het gedrag te doen, waar mogelijk. De Veldleeuwerik hangt hoog in de lucht te jubelen, dus die moest vliegend getoond worden. Natuurlijk moest de Boomklever ondersteboven omdat hij de enige is die dat kan. Het is een combinatie van allerlei kenmerken.'

Elke vogel anders

Elke vogel kent weer nieuwe uitdagingen, de een is gecompliceerder om te maken dan de andere. 'De Putter, die moest ik natuurlijk maken. Maar die is best moeilijk, dus daar kon ik niet mee beginnen. De Koolmees is beter te doen, die is zwart en geel en het papier is al wit, dus dat lukte wel. Maar de Meerkoet, met die witte bles en snavel op wit papier, is ook een behoorlijke uitdaging. Al doende vind je nieuwe oplossingen. Als de makkelijke vogeltjes opraken ben je eraan toe om de Putter te maken. Of de Kuifmees, met dat kleine kuifje en eigenlijk twee zwarte halsbanden, die is ook niet eenvoudig. Het moeilijkst zijn de beetje bruine en beetje gestreepte beestjes. De Heggenmus was het moeilijkst. De Tjiftjaf, daar ben ik niet eens aan begonnen, hoewel ik daar twee vliegen in een klap had kunnen slaan...'

Serie "50 Vogels"

De aanleiding voor de serie "50 Vogels" was het 50-jarig bestaan van het Grafisch Atelier, zes jaar geleden. Roy: 'Toen dacht ik: om echt in de vingers te krijgen wat er kan met lego, ga ik vijftig vogels drukken. Die ken ik, ik ben een liefhebber, ik weet wat hun karakteristieke kenmerken zijn. De rijkdom aan vormen en kleuren maakt

het mogelijk om een serie van vijftig verschillende prenten te maken, met toch een onderlinge samenhang. Een serie van mijn favoriete dieren, dat maakt dat ik mijn aandacht erbij kan houden en ook dat ik het kan afronden. Een jaartje werk, dacht ik, zes jaar later was de serie klaar.' Het zijn er bij elkaar dan ook heel wat geworden. 'Ik heb van elke vogel een oplage van twintig exemplaren gedrukt, dus ik heb de afgelopen zes jaar duizend prenten gemaakt.

Vanaf 1 april hangen ze hier in het Grafisch Atelier voor het eerst alle vijftig bij elkaar. Afgelopen januari rolde de laatste, de IJsvogel, van de pers. Alle trucs die ik de afgelopen jaren heb geleerd moest ik daar wel in toepassen. Om mezelf nog één keer uit te dagen maakte ik er vijftig van.'

Vogels van formaat

Tot nu toe zijn alle vogels op hetzelfde vierkante en kleine (150mm x 150mm) formaat gedrukt. 'Al snel was duidelijk dat in deze stilering een grote vogel als een reiger daar niet in zou passen. Het werden dus bijna uitsluitend de kleinere zangvogels.

De volgende stap is dat ik wat groter wil gaan werken. Ik denk bijvoorbeeld aan een Gaai, ik heb al een oplossing voor de blauwe spiegeltjes in zijn veren. Of een mooie valk of uil, die zou ik ook graag gaan maken.'